

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного господарського суду
у складі Верховного Суду
щодо оспорювання фраздаторних
правочинів у справі про банкрутство
(актуальна судова практика на 19.08.2024)

Про фраздаторність правочину

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова КГС ВС від 17.04.2024 у справі № 903/877/20 (903/933/23), з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://reyestr.court.gov.ua/Review/118626600</p> 	<p>Положеннями абзацу другого частини другої статті 42 КУзПБ підставою для визнання правочину недійсним передбачено, зокрема, відмову боржника від власних майнових вимог. Зазначеними нормами підставу недійсності правочину не обмежено відмовою боржника виключно від майнової вимоги, строк платежу за якою настав (існуючої вимоги). У контексті застосування положень абзацу другого частини другої статті 42 КУзПБ необхідно враховувати, що підставою для визнання недійсним правочину за цими нормами є відмова боржника від майнових вимог – тих, що вже існують, і тих, які можуть виникнути у майбутньому.</p>

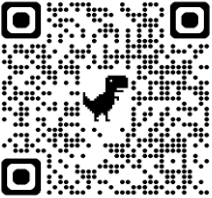

Способи захисту інтересів боржника та кредиторів за наявності ознак фраздаторності правочину

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова КГС ВС від 16.02.2023 у справі № 903/877/20 (903/150/22), з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://reyestr.court.gov.ua/Review/109422997</p> 	<p>Фраздаторним може виявитися будь-який правочин, що здійснюється між учасниками господарських правовідносин, який укладений на шкоду кредиторам, отже, такий правочин може бути визнаний недійсним у порядку позовного провадження в межах справи про банкрутство відповідно до статті 7 КУзПБ на підставі пункту 6 частини 1 статті 3 ЦК України як такий, що вчинений всупереч принципу добросовісності, та частин 3, 6 статті 13 ЦК України з підстав недопустимості зловживання правом, на відміну від визнання недійсним фіктивного правочину, лише на підставі статті 234 ЦК України</p>

Щодо визнання недійсним безоплатного договору про відступлення права вимоги, направлено на унеможливлення проведення зарахування зустрічних однорідних вимог

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова КГС у складі ВС від 26.05.2022 у справі № 908/1730/18 (908/3089/20), з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://reyestr.court.gov.ua/Review/104827264</p> 	<p>Договором, що вчиняється на шкоду кредиторам (франдаторним договором), може бути як оплатний, так і безоплатний договір. Приватноправовий інструментарій (зокрема, вчинення договору не для регулювання цивільних відносин і не для встановлення, зміни або припинення цивільних прав та обов'язків) не повинен використовуватися учасниками цивільного обороту для унеможливлення проведення зарахування зустрічних однорідних вимог.</p> <p>Вчинення безоплатного договору про відступлення права вимоги направлено на штучне створення підстав для унеможливлення проведення зарахування зустрічних однорідних вимог свідчить про вчинення такого правочину на шкоду кредитору та є підставою для визнання його недійсним на підставі статей 3, 13 ЦК України.</p>

Щодо визнання договору купівлі-продажу цінних паперів недійсним (франдаторність)

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова КГС ВС від 19.01.2023 у справі № 925/1248/21(925/111/22) з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://reyestr.court.gov.ua/Review/108685876</p> 	<p>Правочини, які укладаються учасниками цивільних відносин, повинні мати певну правову та фактичну мету, яка не має бути очевидно неправомірною та недобросовісною.</p> <p>Для класифікації правочину як франдаторного має значення фактична участь боржника у ньому як одного з учасників вольових дій, направлених на виведення майна боржника з метою незадоволення вимог одного або декількох його кредиторів у легальній судовій процедурі.</p> <p>Однією із форм такої участі боржника є вчинення ним, за наявності в нього невиконаних зобов'язань та заборгованості перед іншими кредиторами, правочину задля нарощування обсягу наявних кредиторських зобов'язань та в майбутнього формування кредиторської заборгованості із заінтересованим кредитором (так званий "дружній кредитор").</p> <p>Учинення боржником, за наявності у нього невиконаних зобов'язань перед кредитором та неможливості ті їх виконання, правочину з придбання ним активу – цінних паперів, операції з яким не віднесені до видів його діяльності,</p>

свідчить про формальний характер такої заборгованості та її фактично штучне нарощення задля збільшення боргових зобов'язань боржника та включення цієї заборгованості до реєстру вимог кредиторів, як наслідок, зумовлює зменшення конкурсної маси боржника за рахунок якої здійснюється задоволення вимог інших кредиторів.

Про можливість визнання недійсним трудового контракту, який містить ознаки фраздаторності, за позовом ліквідатора на підставі положень статті 42 КУЗПБ

Реквізити рішення	Висновок
<p>Постанова КГС ВС від 22.02.2024 у справі № 916/3619/19(916/959/23), з текстом постанови можна ознайомитися за посиланням https://reyestr.court.gov.ua/Review/117438101</p> 	<p>КЗпП, врегульовуючи трудові правовідносини, пов'язані з укладенням трудового договору (контракту) як угоди між працівником і роботодавцем, зокрема, щодо захисту прав працівника від порушення з боку роботодавця при укладенні трудового договору (контракту), водночас не містить правового регулювання правовідносин між таким роботодавцем як боржником у справі про банкрутство та його кредиторами, до яких належать також і працівники.</p> <p>Натомість наведені правовідносини врегульовані КУЗПБ, який є спеціальним законом, що встановлює, зокрема, умови та порядок відновлення платоспроможності боржника — юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів.</p>

